

Ecografia del mestissatge

Aquest 29 de maig es compleix el primer any del nou Govern valencià. EL TEMPS conversa amb la meitat dels seus membres per copsar com és la convivència interna, repassar les actuacions dutes a terme i les que han d'arribar. Els jardiniers del Botànic seuen al divan.

Reportatge de Víctor Maceda

“**E**l Govern, el lideren el president i la vice-presidenta, però entre ells i la resta de consellers, hi ha dos pilars clau: Vicent Soler i Vicent Marzá”, explica un alt càrrec de la Generalitat Valenciana. Tal com ho diu, sembla descriure una muixeranga, la construcció humana de les festes d'Algemés, i certament, el Consell està més cohesionat que no esperaven molts. Aquest 29 de juny compleix, sense grans sobresalts, el seu primer any de vida, un període de temps en què el tripartit català i el bipartit gallec ja havien exhibit desavinences greus. En el cas valencià, les opcions de fracàs eren elevades, perquè Compromís no tenia cap experiència de govern, i el PSPV-PSOE, que sí que en tenia, no la posava en pràctica des de l'època de Cobi, els festivals de l'OTI i els ordinadors Spectrum.

La vida ha evolucionat tant que ara les persones porten adherit un telèfon mòbil a través del qual poden veure la televisió, captar fotografies, comprar entrades de cinema i centenars d'accions quotidianes més. Per exemple, enviar-se missatges les unes a les altres, tal com fan els 10 integrants del grup de WhatsApp anomenat *Consell*. Cada dia bescanvien opinions, enllaços de diari o imatges. Va crear-lo Mónica Oltra, la vice-presidenta, l'1 de gener del 2016, i el to és tan distès com el de les reunions governamentals. Un xat a *la valenciana*.

A Manuel Alcaraz, el conseller de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació, van proposar-li de ser conseller abans que a ningú. Era a sa casa d'Alacant, en plenes festes de Sant Joan, i Pasqual Mollà, ideòleg d'Iniciativa, li va trucar per oferir-li aquesta cartera. Mónica Oltra, lideressa del partit i de la coalició Compromís, hi havia donat un vist-i-plau entusiasta. “Vaig sentir alegria perquè era una mostra de reconeixement”, evoca Alcaraz, “però alhora va envair-me un sentiment de preocupació. Vaig demanar 24 hores per consultar-ho amb la família i el metge: acabava de patir un infart i havien de donar-me el permís. En tot cas, no m'hi podia negar, no podia trair-me a mi mateix. Era el moment de canviar el país, i em convidaven a participar-hi”.

El dissabte 27 de juny, la vespra de la presa de possessió com a nou president, Ximo Puig va agafar el telèfon mòbil, va buscar la icona de l'agenda i va localitzar el telèfon de Vicent Soler, un dels pocs exponents del PSPV primigeni i amic de fa anys, que era a Rocafort, a casa d'un germà, menjant una paella. “Em pensava que volia convidar-me a l'acte de l'endemà i vaig afanyar-me a dir-li que òbviament hi aniria, però aleshores va comunicar-me que comptava amb mi com a nou conseller d'Hisenda i Model Econòmic. Vaig quedar-me una mica asstrorat: la meua dona era a l'estranger, aca-

bava de ser iaio, era el degà de la Facultat d'Economia... Vaig demanar-li 24 hores per rumiar-ho. El dia 29, mentre bevia una cervesa amb uns amics en un bar proper al Palau, el president va acostarse a mi i va preguntar-me si ja havia pres una decisió. I és clar, vaig respondre-li que sí, pel país i per ell: estava convençut que era la persona idònia –pel tarannà i la capacitat de fer equip– de gestionar tanta diversitat”.

Aquell dia, de vesprada, Elena Cebrián passejava pel port de València amb Carles Arnal, de Verds-Equo, que l'acabava de conèixer després que Rafael Cebrián, el seu pare, li haguera enviat un currículum. Estava a punt de ser directora general, però de sobte, el telèfon d'Arnal va fer *riiiiiing!*. Els plans per a la Conselleria d'Educació havien canviat, i per respectar la paritat, calia que la formació ecologista escollira una dona per a la cartera d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural. Faltaven menys de 20 hores per nomenar el nou Consell i ella reunia tots els condicionants. “La decisió era molt transcendent i vaig demanar de parlar amb Mónica Oltra. Mai no ho havia fet, tot i que quatre o cinc dies abans havia seguit la seua intervenció al debat d'investidura de Ximo Puig des del meu despatx de funcionària al Ministeri. A banda de ser una gran figura política, Mónica és una grandíssima persona, i en aquella conversa em va demostrar →

EVA MÁNEZ

**MARÍA JOSÉ SALVADOR:
“DES DE L’OMBRA,
TREBALLEM MOLT AMB
LA PAH. NO ENS AGRADA
PUBLICITAR-HO”**

MIGUEL LORENZO

**VICENT MARZÀ:
“A DIFERÈNCIA D’UNS
ALTRES PACTES, ELS
PARTITS NO PRESSIONEN
EL GOVERN”**

MIGUEL LORENZO

**ELENA CEBRIÁN:
“XIMO I MÓNICA
ES MIREN ALS ULLS
SEMPRE QUE ES PARLEN,
I AIXÒ DIU MOLT”**

→ que tenia una intel·ligència emocional tremenda. No em va quedar cap dubte: havia de dir-li que sí”.

Les dues últimes persones a rebre l’oferiment d’accedir al Consell van ser la socialista María José Salvador –a Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori– i el nacionalista Vicent Marzà, a Educació, Investigació, Cultura i Esport. A tots dos els ho va demanar el president a primera hora del matí del dia 29, tres hores abans de comparèixer davant la premsa: “Era a casa i em va sorprendre la trucada, tot i que entrava dins de les possibilitats: sóc una persona del partit de fa anys, i a més, feia dues legislatures que, com a diputada a les Corts, em feia càrrec dels temes d’habitatge”, explica ella. “Jo també era a casa, al Grau de Castelló, on eren les festes de Sant Pere”, conta ell, “i després de 20 anys amb el PP, no podia negar-me a formar part d’un govern de transformació social com aquest, que té una arrel nacional molt clara”.

Quan se’ls demana que avaluen aquest primer any de govern del 0 al 10, Marzà

i Alcaraz li posen un 8, i Soler, sense especificar quina en concret, opta per una nota “molt alta”. Cebrián ho deixa en un “destaca” i Salvador, que es considera “molt exigent”, en un 6. Tots coincideixen a dir que l’aparell administratiu està “rovellat”, en tots els sentits: manca de funcionaris, sistemes informàtics desfats i un reguitzell de tràmits burocràtics que repercuteixen en la qualitat del servei. A més, és clar, de les insuficiències econòmiques, com a conseqüència del deute heretat –superior als 41.000 milions d’euro– i l’infrafinançament de l’Estat, amb què no es poden cobrir els serveis socials més elementals.

“Encara no som plenament conscients del que ha succeït al País Valencià”, opina Cebrián, “no ens n’adonarem fins d’ací a uns anys”. Marzà, de la seua banda, aprofundeix en els dèficits del sistema: “Els tràmits actuals estan pensats per dificultar l’administració pública, i no és casual, perquè es pretenia fer-la insostenible i externalitzar-la en favor de les empreses dels seus *amiguitos*. Som bastant més

eficients que l’anterior Govern, però urgeix redefinir-la”. El conseller d’Educació valora “l’inici de la reconstrucció d’un país que estava en runes des del punt de vista econòmic, social, ideològic... Van ser 20 anys de destrucció de qualsevol vincle amb el país, la mirada estava posada en les grans empreses de Madrid, no es buscava beneficiar el país i la seua gent, però hem demostrat que es pot governar des de diverses posicions amb un objectiu únic, cosa que ens diferencia d’unes altres experiències de governs de coalició. A la meua Conselleria, per exemple, la col·laboració és fantàstica, el mestissatge ha resultat molt i molt positiu”. I és que els departaments no són monocolors, sinó que a les secretaries autonòmiques i les direccions generals –el segon i tercer graó– conviu gent de partits diferents.

Els èxits...

Quan se’ls demana per la mesura de la seua Conselleria que fa sentir-los més orgullosos, Marzà comenta una que no es veu: “Cada centim arriba a la millora

EFE

MICHEL LORENZO

MANUEL ALCARAZ: “MONTORO ENCARNA UN NACIONALISME UNIFORMITZADOR, RECENTRALITZADOR”

VICENT SOLER: “MARZÀ TÉ UN SENTIT COMÚ, UNA MADURESA I UN SABER FER IMPROPI DE LA SEUA EDAT”

educativa i de l'estratègia cultural. La deixadesa en la gestió era brutal, es perdien milions d'euros pel fet de no gestionar-los, i no entre a analitzar on anaven anar a parar els que sí que es gestionaven. Ells tancaven unitats de l'ensenyament públic i nosaltres n'hem obert de noves; ells rebaixaven les beques de menjador i de transport, i nosaltres les hem fet extensives a juny i setembre; ells augmentaven les taxes i nosaltres hem incrementat les beques... Hem demostrat que les seues retallades eren ideològiques”.

Vicent Soler esmenta la reclamació d'un finançament just: “Hem contribuït a sensibilitzar els valencians del maltractament financer malaltís que patim per part de l'Estat espanyol, i a diferència del PP, nosaltres ho reivindicuem ací i a Madrid”.

Al seu torn, María José Salvador posa l'èmfasi en “l'avantprojecte de la llei per la funció social de l'habitatge, que situa la vivenda com el cinquè pilar de l'Estat del benestar i mobilitza l'estoc de mig milió de vivendes buides”. Elena Cebrián es felicita per “haver canviat discursos que

estaven molt consolidats i ens frenaven com a país, començant pel de l'aigua”. “Hem dit coses molt valentes sobre els transvasaments i la gestió circular dels recursos, hem optat pel diàleg i el consens, parlant del dessalatge i la reutilització, i hem dit *no* al transvasament de l'Ebre, que no el tenim ni el tindrem; és millor oblidar-nos-en”, afegeix Cebrián. Per últim, Manuel Alcaraz s'enorgulleix del Portal de Transparència, “perquè genera arrels de cara al futur, no desapareixerà mai i ha estat lloat per una ONG com Transparència Internacional”.

Alcaraz proclama, sobretot, que “aquest és un Govern amb cor”, i confessa que “alguns no vam poder evitar les llàgrimes durant l'última concentració de l'Associació de Víctimes del Metro a la plaça de la Mare de Déu, el 3 de juliol de l'any passat, o el dia que Beatriz Garrote, la seua presidenta, va intervenir des de la trona de les Corts”. Salvador, en aquesta mateixa línia, recorda “la reparació moral que ha significat, per a l'associació de víctimes del metro, la reobertura de la co-

missió d'investigació, on han comparegut molts que l'any 2006 no van donar la cara”.

Cebrián se sent especialment satisfeta del “retorn a l'educació pública de qualitat i la igualtat d'oportunitats en totes les etapes”. “Provinc d'una família molt senzilla i, sense la universitat pública i les beques, no hauria pogut estudiar una carrera ni aconseguir una oposició pública”.

Del conjunt del Govern, el conseller Marzà subratlla diverses mesures: “L'avanç en matèria de dependència ha estat espectacular, la modificació de la llei de l'habitatge i la universalització de la sanitat han sigut dos actes de justícia social, haver-nos plantat davant de Madrid contra el finançament espoliador és un mèrit del conseller Soler i del conjunt del Govern, que ens ha permès aturar una retallada de 900 milions i convertir-nos en la punta de llança dels drets socials i nacionals d'aquest poble”.

Efectivament, Soler fa extensiu aquest mèrit a tots els components de l'executiu. I afegeix: “Vam estrenar-nos el juliol, i el 30 d'octubre vam presentar els Presupostos i la llei d'acompanyament a les Corts, cosa que no va passar en les altres autonomies que van canviar de Govern i que també hem d'agrair a Podem, que ens dóna suport de fora estant. Hi ha govern per a quatre anys, amb una barreja molt bonica de voluntat de canvi i realisme”.

... i els fracassos

“La impotència de conduir un cotxe que ha d'arribar a cada conselleria i es queda sense benzina perquè [el ministre d'Hisenda] Cristóbal Montoro no li'n vol posar, resulta molt frustrant”, es plany Alcaraz, que detecta por per part dels nous governants: “Els funcionaris diuen que s'ha produït un moviment pendular: abans hi havia un excés de confiança a l'hora de signar papers, i ara, tot al contrari, un excés de cautela”.

Soler lamenta “el procés recentralitzador iniciat per l'Estat” i el fet de no haver pogut “posar ordre a les empreses públiques”, i Marzà, que no hi haja “un espai audiovisual compartit en la llengua prò-

EL PLE DEL CONSELL. D'esquerra a dreta, els 10 membres del Govern valencià: Manuel Alcaraz, Elena Cebrián, Carmen Montón, Gabriela Bravo, Mónica Oltra, Ximo Puig, Vicent Soler, Vicent Marzà, Rafael Climent i María José Salvador.

→ pia" a causa de les "dificultats jurídiques" que s'han trobat pel camí. Salvador se sent trista per no haver resolt encara "els impagaments de les ajudes a la vivenda, que afecta gent amb pocs recursos que va comprar-se, llogar o rehabilitar una casa pensant que disposaria d'aquests diners i s'ha sentit estafada. Ens havien dit que el deute per aquest concepte ascendia a 240 milions d'euros, però era de 100 milions més. Havíem signat un calendari de pagaments i ara hem vist que no podrem resoldre-ho enguany, definitivament".

La consellera Cebrián evoca la mort d'una dona a la planta de residus d'Alzira, "un moment tan dur com el dels incendis de les últimes setmanes, perquè el sòl és l'únic tros fèrtil de la terra". La seua companya Salvador va viure amb una consternació especial "el moment en què uns *okupes* van instal·lar-se en una vivenda del parc públic de la ciutat de València que havíem rehabilitat per a una família desnonada que té un fill menor amb la síndrome d'Asperger. En el parc públic mai no desnonem, però no podem tolerar l'ocupació de vivendes del parc públic. Treballem molt amb la PAH, però des de l'ombra. No ens agrada fer publicitat sobre això".

Vicent Marzà maleeix "no haver restablert encara la dignitat de les condicions laborals del professorat i no haver revitalitzat com cal el món cultural, que ens vam trobar desgavellat. Alguns recursos

estan blindats –per exemple, 42 milions d'euros en pagaments plurianuals d'auditors sense sentit– i ens impossibiliten de dur a terme l'acció de govern que ens ha atorgat la sobirania del nostre país".

Bassa d'oli per dalt, remor per sota

La relació dins del Consell és plàcida, segons els seus protagonistes, malgrat que Isabel Bonig, la presidenta del PPCV, insisteix que hi ha un "enfrentament" entre Oltra i la consellera de Sanitat, Carmen Montón. Les aigües baixen més tèrboles a Economia, on les tensions entre el conseller Rafael Climent (Compromís) i la secretària autonòmica María José Mira (independent del PSPV-PSOE) són evidents, amb la llibertat dels horaris comercials com a emblema. A Agricultura i Medi Ambient, hi ha hagut renúncies que també denoten problemes interns.

En canvi, això no es trasllada als plens del Consell, on, segons Alcaraz, impera la "simpatia". Marzà parla de relació "molt positiva", Soler de "química molt bona", Cebrián d'ambient "magnífic" i Salvador, de "friccions únicament esporàdiques".

"La convivència a Morella el primer cap de setmana del gener va ser reconfortant, i ara, el segon cap de setmana de juliol, repetim l'experiència a Torrevella", explica Alcaraz. "Com que els consellers del PP no es parlaven entre ells, es pensen que ara passa igual", ironitza Marzà, qui remarca un fet important: "Les vies

contraposades no acostumen a ser entre consellers de diferent partit". "És cert que hi ha problemes de caire personal, però no entre els consellers", diu Soler. "Tenim tantes coses en comú i el País Valencià ens necessita tant, que anteposem això a la resta", sentència Elena Cebrián.

El bon *feeling* caracteritza també la relació entre Puig i Oltra, que Alcaraz qualifica d'"enamorament". "Tenen rols ben distribuïts i coordinats, ja fa un any que comparteixen govern i la susceptibilitat que va haver-hi a l'inici ha quedat apartada", resumeix Salvador. Soler, que tampoc no ho veia clar, se n'ha quedat "admirat". Tant, que "en segons quins moments, m'ha caigut la bava". Marzà pensa que "el president i la vice-presidenta han aconseguit que anem a tots a una, sense fixar-nos en les sigles, cosa que ha cohesionat el Consell", i introdueix un matís important: "A diferència d'uns altres pactes, els partits no s'han dedicat a pressionar els membres del Govern i han prioritzat els interessos de la ciutadania".

De tots cinc, qui més bé defineix la relació Puig-Oltra és Cebrián: "El president té el seu caràcter, però és més pausat que la vice-presidenta; té un tracte molt amable i un punt de sornegueria. Mónica és vehement, passional i té una força increïble. Ella l'anima i ell la calma una mica, es complementen a la perfecció. És com el yin i el yang, en què dins de cada color hi ha un punt de l'altre color, perquè també he viscut moments en què Ximo estava nerviós i ella hi ha posat la calma. Políticament, l'un reforça l'altre. Es miren als ulls sempre que es parlen, i això vol dir moltes coses: acaren els problemes pensant en les persones".

Marzà 'superstar'

"Té una maduresa, un sentit comú i un saber fer impropis de la seua joventut, destil·la ironia... I sobretot, és un bon gestor. És cert que en la part més dura de la seua Conselleria té al costat un expert com Miquel Soler, però Vicent Marzà és el conseller que m'ha sorprès més", comenta Vicent Soler.

A Elena Cebrián li passa igual, però situa Soler al mateix nivell: "Podrien semblar els més allunyats entre si, són el més gran i el més jove, provenen de branques diferents de l'educació i del valencianisme, però es complementen de meravella. M'agrada molt com raona Marzà!"

María José Salvador també destaca "els canvis que s'estan produint a la Conselleria d'Educació", perquè, segons diu, "s'estan prenent mesures molt decidides en defensa de l'ensenyament públic i en matèria lingüística i cultural". Alcaraz confessa que li va sorprendre "la rapidesa en la capacitat d'integració i de treball, excepte en el cas de Mónica, de qui ja coneixia la seua potència de lideratge, després d'anys de col·laboració i amistat. Del president em va cridar l'atenció la seua claredat de judici, la seua determinació i el seu bon humor".

I a qui mira amb més bons ulls Marzà, el conseller revelació? "La gent que venia de Compromís, ja la coneixia; al president, també, i amb el conseller Soler i la resta tinc molt bona relació, però em quedaria amb la consellera María José Salvador, perquè està canviant la mirada sobre el territori, l'habitatge i les obres públiques des d'una perspectiva social. Està fent un molt bon treball".

Entre el victimisme i els reptes

"El nom que escrivim més al grup de WhatsApp és el de Montoro", fa saber Alcaraz, malèvolament. Molt per sobre de Mariano Rajoy, les ires del Consell s'han concentrat en la figura del ministre, fins al punt que, en ocasions, sembla un *remake* de la relació Camps-Zapatero.

"Montoro no sols encarna l'infrafinançament, sinó un nacionalisme uniformit-

zador, recentralitzador, molt espanyolista", continua Alcaraz, "i des del Govern de l'Estat no hi ha hagut la voluntat de canviar l-ho, pensen que ja ho fan prou bé: tenen l'objectiu d'enfonsar les autonomies i el benestar que gestionem, però les nostres demandes són justes, i a més, és la primera ocasió que els valencians vertebrem un discurs polític d'abast estatal: que es parle d'un govern *a la valenciana* vol dir moltes coses...", una visió que enllaça amb la de Salvador, per qui "no és victimisme, sinó reivindicació del que ens pertoca, i ho exigirem independentment de qui governe a Espanya".

"No és victimisme, és pedagogia, necessitem que hi haja justícia amb els valencians", rebla Marzà, i Soler, que també nega el victimisme, diu que és "una qüestió de números, i no callarem govern-ne qui governe, perquè és inconstitucional: no es respecten els criteris d'equitat i de suficiència". Cebrián encarna aquest sentiment d'impotència: "He viscut molts anys a Madrid i no es percep un País Valencià infrafinançat. Tenen la imatge del *Levante feliz*, de Camps, la Fórmula 1, els *pelotazos*... Explicar quina realitat tenim, les taxes de pobresa i de desocupació que patim i que no volem més que ningú, sinó que ens tracten justament, no és victimisme. En aquest aspecte, Ximo va ser enormement valent a l'hora de plantejar una llista conjunta al Senat".

Falta el 75% de la legislatura. Els consellers consultats perceben una "satisfacció moderada" entre la societat. Alguns, com Vicent Soler, parlen d'"impaciència"... "I ja em sembla bé, perquè eren massa anys de tenir paciència". En aquest sentit, la lluita pel finançament pot ser "un element integrador dins de la reconstrucció nacional

del nostre país". "Hem canviat les prioritats, i així que disposem de més recursos, es notarà molt", conclou.

María José Salvador, companya de partit, marca com a reptes indefugibles pels pròxims tres anys "el nou model de finançament, la reversió de la gestió privada dels hospitals d'Alzira i Dénia, la fi dels barracons escolars i la redefinició de la mobilitat a l'àrea metropolitana de València, Alacant-Elx i Castelló".

Pel costat de Compromís, Manuel Alcaraz espera que aquest govern es recorde pel seu "reformisme", tot impulsant "noves lleis, polítiques actives en matèria de serveis públics, la creació d'eines de qualitat democràtica i la reactivació econòmica, revertint el país... Hem de cohesionar-lo, solucionar el trencaclosques que ens va deixar el PPCV". Elena Cebrián confia que hi haurà una "potenciació clara dels serveis públics -recuperant la justícia, que afecta a la igualtat de possibilitats- i una reconstrucció de la nostra capacitat productiva i empresarial, per tal de disposar, per fi, d'una infraestructura econòmica equilibrada".

I Vicent Marzà, a més de la radiotelevisió pròpia, espera "gaudir del conjunt de televisions i ràdios en la nostra llengua, perquè hi ha un espai comú que hem d'aprofitar". A més, vol "acabar amb la perversió de la relació públic-privada i millorar la consciència de país del poble valencià: autoreferenciar-nos, significar-nos com a valencians i valencianes molt més que no ho hem fet fins ara, en què això ha quedat reduït a una qüestió folclòrica que no respon a la realitat". Un discurs tan revolucionari com el del conseller Soler, l'altre pilar mestre que sosté el Consell. Coses del mestissatge. •

La setmana vinent, en **El Temps**, una anàlisi aprofundida de les conseqüències de les eleccions espanyoles del 26J. Hi inclourà una entrevista conjunta als ex-presidents José Montilla, Joan Lerma i Francesc Antich, actuals senadors socialistes.